

TURVALLISUUSTEKNIIKAN NEUVOTTELUKUNTA
RÄJÄHDEJAOSTO

Aika: 10.9.2021, klo 9-12
Paikka: Microsoft Teams -kokous

1. Kokouksen avaus ja läsnäolijat

Nimi	Organisaatio	Läsnä
Kurt Kokko (pj.)	Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)	X
Henna Kahilaniemi (siht)	"	X
Mikko Ojala	"	X
Anu Häkkinen	Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)	
Saila Savolainen	Forcit Oy Ab	X
Jari Henriksson	"	X (paikalla osan aikaa)
Tanja Rauhala	Nammo Vihtavuori Oy	
Tapio Kalliohaka	Puolustusvoimien tutkimuslaitos (PVTUTKL)	X
Jukka Kurikka	Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto (PETEKNTARKOS)	X
Tarja Virkkunen	Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM)	X
Mirva Ojala	"	X
Reetta Orsila	Sosiaali- ja terveysministeriö (STM)	
Mirja Palmen	Sisäministeriö (SM)	X
Seija Miettinen-Bellevergue	Puolustusministeriö (PLM)	X
Matti Haavisto	Sisä-Suomen poliisilaitos	X
Anssi Ylhä	Varsinais-Suomen pelastuslaitos	X
Jyrki Suihkonen	Ammattiliitto Pro	X
Tero Liinanki	Suomen Ilotulitus Oy	
Jori Lahtonen	Moxom Oy	
Jorma Leinonen	Blastershouse Oy	X (paikalla osan aikaa)

2. Esityslistan hyväksyminen

Jaoston jäsenet ottivat esiin aihe-ehdotuksia kohtiin 5 ja 7. Kokouksen esityslista hyväksyttiin esitetyillä muutoksilla.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirja (kokous 26.3.2021)

Hyväksyttiin edellinen pöytäkirja.

4. Tilannekatsaus: QRA-pohjaisten mallien käyttö ja Kvanti-R -selvityksen hyödyntäminen jatkossa

Edellisellä kerralla Puolustusministeriön Seija Miettinen-Bellevergue piti esityksen Kvanti-R -selvitykseen liittyen. Esitys on pidetty myös TENK:n kokouksessa. Jatkohyödyntämisen kannalta on tärkeää, että erityisesti lainsäädäntöpuolen mahdollisuuksia tarkastellaan. QRA-pohjaisten mallien hyödyntäminen on tärkeässä osassa myös sotilasräjähdeasetuksen valmistelussa. Toisaalta QRA-pohjaisten mallien hyödyntämisen mahdollistaminen lainsäädännössä vaatii useiden eri hallinnonalojen yhteistyötä ja myös yhteistä tahtoa viedä asiaa eteenpäin. Yhteisen tilannekuvan muodostamiseksi on tarpeen pitää kokous (PLM-TEM-Tukes-Pääesikunta ja PETEKNTARKOS), jossa asiaa käydään läpi. Seija Miettinen-Bellevergue lupasi ottaa vetovastuun kokouksen järjestämisestä.

Lisäksi keskusteltiin jo tälle kokousajankohdalle suunnitellusta VTT:n esittelytilaisuudesta. Todettiin, että tämä voisi olla avoin tilaisuus muillekin kiinnostuneille kuin jaostolaisille (esim. alan toimijat, joilla ei ole edustusta jaostossa). Jaoston puheenjohtaja ja sihteeri ovat yhteydessä VTT:n Ilkka Karantaan soveltuvan ajankohdan kartoittamiseksi ja informoivat jaostoa asiasta.

5. Tukes, Traficom, PLM, TEM ajankohtaiset

Tukesiin osalta kerrottiin matriisioppaan palanneen lausuntokierrokselta. Tarvittavien muutosten jälkeen on tarkoituksena julkaista molemmat räjähdeoppaat samalla kertaa. Suunnitteilla on loppuvuodelle jonkinlainen Tukes-vetoinen tilaisuus, jossa esiteltäisiin oppaat ja käytäisiin läpi muita räjähdealan ajankohtaisia asioita.

Mikko Ojala Tukesiin piti tilanapäivityksen sähköisen siirtotodistusjärjestelmän (Scepylt) osalta. Järjestelmän tarkoituksena on tehostaa ja nopeuttaa siirtotodistusten käsittelyä. Tukesiin kokemusten mukaan kansainvälisten siirtotodistusten käsittelyajat ovat lyhentyneet Scepyltil myötä. Mukana järjestelmässä on tällä hetkellä 10 maata. Scepylt on EU/ETA -maiden välinen järjestelmä eikä korvaa kansallista siirtotodistusta.

Kurt Kokko kertoi voimaan astuneesta EU:n markkinavalvonta-asetuksesta. Se koskee noin 70 tuotedirektiivin aluetta ja on kokonaisuudessaan merkittävä muutos EU-alueella. Asetuksella tavoitellaan mm. sisämarkkinoille tulevien tuotteiden valvonnan vahvistamista ja yhtenäistämistä, parempaa markkinavalvontaa- ja tulliviranomaisten yhteistyötä sekä helpotusta sähköisen kaupan ja verkkokaupan valvontaan.

Jaoston sihteeri välitti Anu Häkkisen puolesta Traficomien terveiset VAK-lain valmistelun tiimoilta. Laki oli lausuntokierroksella kesällä. Esityksen mukaan uusi VAK-laki tulisi voimaan 1.1.2022, mutta tämä aikataulu ei toteutune. Voimaantulon ajankohta tarkentuu siinä vaiheessa, kun lain käsittelyn aikatauluista saadaan lisätietoa.

Seija Miettinen-Bellevergue kertoi Puolustusministeriön ajankohtaisista aiheista. Sotilasräjähdeasetuksen valmistelu etenee. Lisäksi valmisteilla on mm. PV VAK-laki, jossa tarkoituksena on huomioida Puolustusvoimien kuljetusten erityistarpeet.

Tarja Virkkunen esitteli Työ- ja elinkeinoministeriön ajankohtaisia asioita. Markkinavalvontalaki on menossa lähiviikkoina Valtioneuvoston esittelyyn. Kemikaaliturvallisuuslakiin on valmisteltu

muutoksia johtuen komission antamista virallisista huomautuksista. Lainsäädäntöön tarvittavat täydennykset ovat pääosin teknisiä ja vastaavat jo nykyisiä vakiintuneita kansallisten säädösten tulkintoja. Muutosten myötä valitusoikeus on laajenemassa laitoksen sijaintialueella toimiviin järjestöihin ja kuntiin. Tavoitteena on, että kemikaaliturvallisuuslain ja sen myötä myös kemikaalien ja räjähteiden hallintoasetusten muutokset tulisivat voimaan vielä tämän vuoden puolella.

6. Toimialan ajankohtaiset asiat (kentän puheenvuoro)

Anssi Ylhä päivitti tilanteen viime kerralla keskustellun ilotulitteiden myyntipisteitä koskevan lomakkeen tiimoilta. Erilaisista käsittelytavoista on keskusteltu pelastuslaitosten kesken. Suppeamman menettelyn ilmoituslomaketta ollaan päivittämässä ja tässä yhteydessä pyritään selvittämään käsittelytapoja. Myös pelastuslaitosten uuden valvontasovelluksen myötä erilaisiin menettelytapoihin on toiveissa saada yhtenäisyyttä, koska uusi sovellus todennäköisesti myös ohjaa pelastuslaitoksia keskenään samankaltaiseen käsittelytapaan.

Ylhä kertoi lyhyesti myös venetsialaisten kuulumisista Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen alueella. V-S pelastuslaitoksen alueella ilotulitteiden käyttö oli venetsialaisissa sallittua tietyillä alueilla ilman ilmoitusta käytöstä. Onnettomuustilastojen perusteella oli havaittavissa joitakin tapauksia, jotka ovat yleensä tyypillisiä vuodenvaihteen ilotulitesesongille (esim. selittämättömät roskisten syttymät). Arvion mukaan ilotulitteiden käyttöä oli ilman ilmoitusmenettelyä sellaisillakin alueilla, joissa sitä ei ollut sallittu.

7. Muut esille tulevat asiat ja onnettomuustapaukset

HSY on nostanut esiin ilotulitteiden hävittämiseen liittyviä ongelmia. Asiaan liittyen on tulossa palaveri Tukesin ja poliisin kanssa. Hävittämisohjeistuksiin on tulossa muutoksia.

Matti Haavisto kertoi, että poliisin ja AVI:n yhteinen louhintatyömaiden tarkastusviikko on ollut käynnissä. Saadun vaikutelman mukaan tilanne työmailla oli pääasiallisesti ok. Ilmoitukset räjäytystöistä tehdään monesti kuitenkin viime tingassa. Puheenjohtaja ehdotti, että seuraavassa kokouksessa käytäisiin läpi kooste tarkastusviikon havainnoista.

Haavisto toi esiin myös, että Poliisihallitus on laatimassa valtakunnallista ohjeistusta koskien räjähteiden säilytystä poliisiasemilla.

Jari Henriksson Forciltalta piti esityksen Hangossa viime vuoden lokakuussa polttopaikalla sattuneesta poikkeamasta. Polttopaikalla hävitettiin tuolloin tulilankaa normaalin protokollan mukaisesti. Kokonaismäärä oli 49 kg (netto) ja apupolttoaineena käytettiin tyhjiä ja kuivia NC-laatikoita (ei kontaminoituneita). Poltettava erä kuvattiin. Poltossa tapahtui kuitenkin reaktio, jossa energiaa vapautui ja polttohäkki vaurioitui. Toisaalta esim. polttohäkin läheisyyteen sijoitetut lavat eivät vaurioituneet. Forciti teki tapauksesta tutkinnan, jonka yhteydessä selvisi, että altaaseen oli jäänyt aiemmista poltoista jonkin verran tuhkaa, jonka seassa oli myös edellisten polttojen jälkeisiä kuumia kohtia. Lisäksi todettiin, että poltettavissa tulilangoissa oli alumiinihylysyä paikoillaan. Polton aikana polttaja oli kuullut myös pientä pauketta/napsumista. Tapahtuman mahdolliseksi taustasyiksi pohdittiin mm. tulilangassa olevaa vika tai solmukohtaa, liian suurta lankamäärää, tuhkakerrosta, alumiiniholkkeja ja apupolttoaineen vähäistä määrää. Vuonna 2015 toisella toimijalla oli tapahtunut onnettomuus tulilangan hävityksessä ja tuolloin syyksi epäiltiin korkeaa liekin lämpötilaa. Käytyjen keskustelujen jälkeen tätä pidetään todennäköisimpänä syynä Forcitillakin. Vastaavien tapahtumien ehkäisemiseksi määritettiin toimenpiteiksi mm. tuhkan minimointi, apupolttoaineen lisääminen, polttajan suojaaminen, polton tarkka dokumentointi, käytännön muutoksia tulilangan hävitykseen (alumiiniholkkien poistaminen, poltettavan määrän rajaaminen, lankojen asettelu siten, että niitä ei ole päällekkäin), alumiiniholkkien turvallisuuden selvittäminen. Lisäksi päätettiin siirtää varastokontti kauemmaksi polttohäkistä ja poistaa palava materiaali häkin

läheisyydestä. Tapahtuma raportoitiin Tukesille sen satuttua ja asiaa on käsitelty myös määrääkaistarkastuksella.

Mirva Ojala (TEM) kertoi käynnissä olevasta turvauhkaprojektista, joka on aktivoitunut vuonna 2017 tehdyn selvityksen pohjalta. Tavoitteena on turvauhkien huomioiminen kemikaaliturvallisuuksissa. Nykyiset säädökset painottuvat paljolti safety-puolen vaatimuksiin ja security jää vähemmälle huomiolle. Tulevassa turvauhkiin liittyvässä sääntelyssä vaatimusten lähtökohtana tulisi olemaan riskiperusteisuus eli esimerkiksi toiminnan laajuus ei yksin suoraan määrittäisi toimintaan kohdistuvia vaatimuksia. HE-luonnoksen arvioitu aikataulu on alkuvuosi 2022. Seija Miettinen-Bellevergue toi esiin, että sotilaspuolella ei toistaiseksi ole otettu merkittävästi kantaa turvauhkien torjuntaan, mutta asiasta keskustellaan mahdollisesti tarkemmin vielä sotilasräjähdäsetuksen työryhmässä.

Jukka Kurikka nosti keskusteluun räjähdetilojen tilaluokituksen sääntelyyn liittyvät ongelmat. Nykyisellään kemikaaliturvallisuuksissa todetaan, että Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin räjähdetilojen luokittelusta ja näitä tiloja koskevista vaatimuksista. Asetuksissa asiaa ei kuitenkaan ole tarkennettu, mikä mahdollistaa tilojen luokittelun monella eri tavalla ja voi siten vaikuttaa räjähdeturvallisuuteen. PV:sta ollaan mukana SFS-käsikirjan 604-2 päivityksessä ja päivitystyön yhteydessä on tullut esiin tarve asian tarkemmalle sääntelylle säädöspuolella. Myös sotilasräjähdäsetuksen valmistelun myötä asialle olisi tarpeen saada yhteinen kriteeristö. Jaoston sihteeri kertoi, että Tukesin näkökulmasta asia ei ole noussut merkittävänä ongelmana esiin räjähdekohteiden luvituksissa ja valvonnassa. Aiheeseen liittyen on aikanaan laadittu Tukesin opas, mutta sitä ei ole enää tarjolla kotisivujen kautta, koska opasta ei ole aktiivisesti päivitetty vuosiin. Asian osalta mahdollisia säännösmuutostarpeita ei ole kartoitettu. Tukes laatii asiasta muistion, jossa todetaan asian nykytila ja todetaan Tukesin havainnot asian suhteen.

8. Seuraava kokous

pe 26.11. klo 9-12

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11.56.

JAKELU

Räjähdējaoston jäsenet ja asiantuntijat